

ORSZÁG-VILÁG

KÉPES HETILAP

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
BUDAPEST, V. KER., HOLD-UTCA 7. SZ.
Kiadja az Országos Irodalmi Részvénytársaság.

SZERKESZTIK:
Dr. VÁRADI ANTAL Dr. FALK ZSIGMOND

Egész évre ... 16 kor. Negyedévre ... 4 kor.
Fél évre ... 8 kor. Egyes szám ... 40 fill.
Díszpéldány egész évre 50 korona.
A vasuti állomásokon példányonként 50 fillér.

— Második közlemény. —

A Margitsziget történetéből.

Írta Ábrányiné Katona Klementin.

A Margitsziget újabb történetét a következőkben adjuk, lehető rövidséggel, mintegy dióhéjban:

II. József császár úgy a férfi-, mint a női szerzeteket eltörölve, a margitszigeti apácák összes birtokai a vallás- és közoktatási alaphoz csatoltattak. Ezeknek a birtokoknak az apácák idejében a Margitszigeten volt a központja. Ámde attól fogva, hogy a törökök a szigetet feldúlták, az elpusztult sziget már csak a piliscsabai uradalom függeléke gyanánt szerepelt s mint ilyet bérbeadták. 1782-től 1790-ig óbudai sváb bérlőjekaszálónak használta, majd szőlőt is termelt benne.

Midőn Lipót király negyedik fiát, Sándort, az 1790-iki országgyűlésen nádorrá választották, a Margitsziget jelöltetett ki számára mulatóhelyül, oly kikötéssel, hogy bizonyos meghatározott évi összeget tartozik érte fizetni a kincstárnak a közalapítványok javára.

Halála után József nádor kedvenc nyári tartózkodási helyéül választotta a szigetet, melynek idilli csendje s gyönyörű fekvése különösen megnyerte tetszését. Kastélyt is építtetett ott s az elvadulásnak indult szigetet rendezett parkká alakította, hol üres óráiban nagy kedvvel kertészkedett. A sziget pompás platánjait is ő maga ültette.

Később a piliscsabai uradalom kicseréltetvén a kincstárnak püspök-

ladányi uradalmával, melynek tartozandóságát képezte a Margitsziget, királyi adomány útján József nádor tulajdonába ment át.

István nádor 1847-ben már mind családi tulajdont örökölte. (Téves tehát némely lapnak a közel-

multban hangoztatott ama föltevése, mintha boldogult József főherceg a Margitszigetet a fővárostól ajándékban nyerte volna.)

1849-ben Tahy Istvánné vette bérbe, ott is töltvén rendszeresen a nyarakat a kastélyban.

Vadnay Károly, mint a Tahyné vendégszerető házának egyik rendszeres látogatója, érdekes visszaemlékezéseket közölt velem ebből az időből, midőn még ő maga is vidám fiatalember volt (az ötvenes évek vége felé). Tahyné különféle zsánerű kerti mulatságokat rendezett a szigeten, nagyobbára a kastély előtti térségen, ahol ott volt a pest-budai jeunesse d'oré színe-java. A szépség pálmáját pedig a házikisasszony mellett, az akkor még tavaszkorában levő Bajza Lenke vitte el. Egyik ilyen trianóni mintára rendezett kerti ünnepen a két bájos fiatal leány több társnőjével együtt pásztornőnek volt öltözve, a rokokókorbeli szalonok felfogásában: felpántlikázott pástorbottal s színes szalagon vezetett fehér báránkával, magától értetődően, hogy a gálans »chevalier«-k sem hiányoztak a kíséretből. Máskor ismét pompás szüreti mulatságot rendeztek a kastély közelében elterülő szőlőkertben, a jelenlegi fenyves táján, ahol a bájos kisasszonyok festői magyar népviseletben szedték a szőlőfürtöket.

Hollandia kéthónapos trónörökösnőjének első katonai üdvözlése.

Részemről a kastélynál rendezett két nevezetes vendéglátásnak voltam szemtanúja. Az egyik, midőn néhai József főherceg 70-ik születésnapja alkalmából megvendégelte a honvéd tisztikart, ahol a délszaki növényekkel nyári ebédlové átalakított kastély előtti térségen terítettek vacsorára, a dús menü s finom borok élvezetét a szép magyar nóták fokozván a felséges úr udvari cigányzenekara kitűnő előadásában. (Tudvalevőleg a főhercegnél senki sem szerethette jobban a magyar dalt.)

A másikat nem kisebb úr, mint a »nap fia«, Nassr-ed-din perza sah tiszteletére rendezték, midőn másodízben kereste föl Budapestet s a Margitszigetet. Egy korai verőfényes szeptemberi délután történt, nem egyedül a Margitsziget, de a főváros közönsége élénk érdeklődésű is kísérve. A kastély előtti térségen, hosszú asztalokon hideg buffet volt a kíséret számára, míg a sahnak és a főhercegnek a keleti szőnyegből készült sátor előtt szolgáltak föl. Érdekes, hogy míg a főherceg és kísérete fogyasztottak a pezsgőből vagy sörből, a sah és kísérete csak a gyümölcszörp és cukorvízből ittak.

József főherceg szeretetreméltósága ismeretes volt házigazdai minőségében, azzal a veleszületett méltósággal s még alárendeltjeivel szemben is érvényesülő igazán nagyúri finomsággal párosulva, ami kétségkívül ámulatba ejthette alattvalói iránt a főhercegtől lényegesen elütő modort tanusító exotikus uralkodót, aki egy operai előadás alkalmával úgy hívta fel valamire a vele egy páholyban ülő nagyvezér figyelmét, hogy kezefejével jól mellbe ütötte.

* * *

Hogy József főherceg mit tett a Margitszigetért s mekkora anyagi áldozatok árán emelte azt jelenlegi színvonalára, mindnyájunk előtt ismeretes. Az volt a célja, hogy elsőrangú fürdő- és üdülőhelyet nyújtson vele, amire azt különben már áldásos gyógyforrása s bűbajos fekvése is predesztinálja.

József főherceg úgy tartotta a Margitszigetet, mint valami becses klenódiót, hogy még a legcsekélyebb csorba se essék rajta. Féltekenyen őrizte kedves szigetének méltóságát, előkelő színvonalát, multjának nagy tradíciójához képest, mint oly történeti nevezetességű helyet, mely az Árpádoktól kezdve a legutóbbi időkig királyainknak s uralkodóházunk tagjainak szolgált kedvenc tartózkodóhelyül, majd pedig szentelt földje azok hamvait takarta.

A sziget jelenlegi tulajdonosainak testülete elég nagy úr arra, hogy amit az egyes ember — ha mindjárt főherceg is — megtehetett, ő is megtehesse a maga összességében.

Az új birtokosok tizenegymillió koronáért magukhoz váltva a Margitszigetet: kiválóan gavallér szellemet tanusítottak. Ez a szellem bizonyosan meg fogja őket óvni annak ellenkezője, a merkantilizmus netaláni túlhajtásai ellen, ami bántó ellentétbe helyezhetné felséges elődjének hazafias kegyelete magas intenciójával. Már pedig még a művelt külföld figyelmét sem kerülték el azok. Az ellenük való esetleges vétséggel könnyen magunkra vonhatnánk az ellenségeink által félrevezetett külföld részéről a barbarizmus vádját, melylyel alkalomadtán nem is igen szokott fukarkodni, ha rólunk van szó.

Végezetül még csak annyit, hogy tapasztalatom szerint az intelligens közönség túlnyomólag nagy száma nézetének is kifejezést adtam az itt elmondottakban.

Vigyáznunk kell, nehogy netaláni triviális újításokkal külföldre űzzük a Margitsziget közönségének ezt a jóízű és fizető elemét, a szigetnek s vele együtt új tulajdonosainak helyrehozhatlan kárára!

A Margitszigetnek fenséges újjáalakítója, néhai József főherceg intenciói szellemében való továbbfejlesztése, a kultúra újabb vívmányaihoz s követeléseikhez képest: lehet az egyedüli követendő irány, mely célra vezet.

Mert ha a Margitsziget nem volna más közönséges dunai szigetnél, aminő több is van, vagy pedig mindennapi értelemben vett népkertnél, ahol zsvajgó tömegek profán örömeiket hajhásznak: ugyan mi adná meg annak azt a kiváltságos varázst, exkluzív vonzóerőt, ami oly igen kedvessé teszi úgy a magasrangú, művelt osztályok, valamint a szegényebb sorsú, de jóízű, tisztességes körökre nézve, melyet utóbbiak is mindenkor áhítanak s a tikkasztó nyári hőségben, mint édes megváltásra gondolnak, ahol lelkük-testük jótékony üdülést nyer.

Mert ne gondolja ám senki, hogy a munkásosztályok soraiban is ne akadnának elegendő, kiknek ne esnék jól a fárasztó napi munka prózája után, a tisztult jóízű által nemesített finomabb légkörbe emelkedni! Eléggé tanuskodik emellett a Margitsziget élénk látogatottsága a hét mindenik napján, de kivált ünnepnapokon, midőn a fölemelt belépti díj dacára is, épp a munkásosztályok, kisiparosok szolgálatják a látogatók zömét, holott se wurstprater nem csalogat »sípbal, dobbal, nádi hegedűvel«, de még csak állatkerttel sem! Mert a Margitsziget közeljövőjét illető különféle eszmék közt az az indítvány is fölmerült már innen-onnan, hogy az állatkertet ide kellene telepíteni, ennek a kis paradicsomkertnek kellő közepére, ahol nem annyira a hirhedt paradicsomi kigyó kísértene, mint inkább bőszen fenevadak üvöltése riasztgatná a Margitsziget csalogánydalához szokott közönségét, annak nagyobb épülésére s nem is annyira a margitszigeti híres rózsálgat fősleges illata terjengne az ózonos léghelyen, hanem az állatkert illatosnak nem épp mondható atmoszférája...

Érdekes lett volna szép sorjában följegyezni mindama sziget-boldogító indítványokat, melyek a közelmúltban felmerültek. Hogyha jelenlegi tulajdonosai valamennyit megszívlelnék, a mi szigetünk páratlanul állna a földkerekségén »embarras de richesse« dolgában! Hogy csak úgy, nagyjában említsem, a mi eszembe jut, lenne itt ezen a százharminc katasztrális holdnyi földterületen: fűvész-kert, állatkert, színház, cirkusz, orfeum, wurstprater, az alsó szigeten nagyszabású hotel amerikai mintára, egész villasor a Duna mentén, a sziget legtermékenyebb térségein szőlőültetvények, újabb Szent Margit-rendi zárda, galambposta-állomás, ornitológiai intézet, játékbank à la Monte-Carlo, Ó-Budát s az upesti oldalt a szigettel összekötő hidak — szabad entrével, a városligeti »Ós-Budavár« idetelepítésével!

De ki tudná valamennyit fölsorolni!

Ha azonban már mindenkinek megvan a maga indítványa: legyen nekem is megengedve, mint a Margitsziget oly őslakójának, ki több mint huszonöt éven át töltöttem ott a nyarakat évről-évre (sőt már több telet is) s így sokszoros alkalmam nyílt behatóan megfigyelhetni a helyi viszonyokat: hogy részemről is kifejezhessem nézetemet. Csakhogy mielőtt ezt tenném: szükséges rövid visszatekintést

vetnünk a sziget történetének utóbbi évtizedeire, amióta a szigetet áldott emlékeztető József főherceg, az ő nemes izlésének megfelelő magas színvonalra emelte s a kultúra modern követelményeivel ruházta föl.

Midőn az újjáalakítás megtörtént, csodájára jártak az emberek s jóllelkel elmondható, hogy a Margitsziget szolgált mintául több hazai fürdőink s nyilvános parkjaink újjászervezésénél. A hírlapok tele voltak magasztalásával, az illusztrált folyóiratok pedig képekben ismertették az itt életbeléptetett intézményeket. A Margitsziget egy csapásra legelőkelőbb fürdőhelyünké vált s boldog volt, aki lakáshoz juthatott. Pedig milyen vendégföreg gyűlt ott egybe! Olyan, aminő bármely világfürdőnek is díszére válnék. Lám, pedig nem volt ott »embarras de richesse« az intézmények számára nézve! De ami volt: jó és kifogástalan minősége által tünt ki.

A főhercegnek százezeire került pompás nagy fürdőház, az ő valóban csodatevő gyógyvizével: páratlanul állt hazánkban, de még Európa-szerte is ritkítja párját óriási méretei, előkelő architektúrája, díszes és célszerű berendezésével. A 200-nál több vendégszobát magában foglaló nagy szállón is meglátáztak, hogy nem fukarkodtak az ezresekkel, építése és berendezésénél. Olvasótermében pedig az összes előkelő hazai napilapok, havi és heti folyóiratokat találtuk, de ahonnan a külföldi sajtó elsőrangú organumai sem hiányoztak, mint pl. a »Times«, »Illustrated London News«, »Graphic«, »Figaro« stb., hogy a külföldi vendég is megtalálja a maga olvasmányát.

Később, midőn a Margitsziget téli szezonja először megnyílt: a Margitsziget akkori jeles fürdőorvosa, dr. Ötvös József kezdeményezésére felépült a kis szálló téli kertté alakított elegáns társalgóterme, ahol a pompás zongorán egy idősb Ábrányi Kornél, ifj. Toldy László, Juhász Aladár, Kuliffay Izabella, Lotz Kornélia, Makray László, Weston Willy s még mások, méltó keretben s megfelelő csöndben hallatták művészetüket.

József főherceg egyáltalán a finom izlés és előkelőségnek valami végtelenül jóleső légkört honosította meg a Margitszigeten, ami »hors concours« állt hasonló vállalataink terén s minden más, csupán csak a haszonlesésen alapuló konkurrenciát legyőzött.

A fenséges úrnak gondja is volt rá, hogy oly hivatott kezekre bízta kedves fürdőjének felügyeletét, melyek teljesen megfeleljenek az ő magas intenciójának. A főforumot itt is a főherceg összes uradalmainak kormányzói képviselték, akik közt különösen kiemelendő Libits Adolf udvari tanácsos. A közvetlen felügyelőség székhelye természetesen mindig a Margitsziget volt, oly inspektorokkal, mint Ertl, majd Hohlfeld Lajos (aki nem kevesebb, mint 36 éven át volt itt tisztviselő) s végül Hofhauser Ödön, a legutóbbi inspektor. Megannyi köztisztviselőben álló név.

A Margitsziget adminisztrációját valóban »udvari« finom modorral párosult kifogástalan korrektség jellemezte, ami mindenkor egyik erőssége volt. Restaurációi is mindig elsőrangúak voltak, ahol kitűnő képzettségű katonai- és cigányzenekarok gyönyörködtették a közönséget. Még mindnyájunk kedves emlékeztetőben élnek egy Berkes Lajos, Piros Józsi, Dankó Gábor »főhercegi udvari zenekarának« előadásai, akik igazi ambícióval küzdöttek a »művészi« babérrért s főherceg és közönség elismeréséért. Volt

TAMÁSSY PARK-SZANATÓRIUMA
Dunaharaszti Pest megye.

Elsőrangú gyógyintézet alkoholisták, morfinisták és idegbetegek részére. Nap- és légfürdők. Dr. Lahmann szerinti diätetikus konyha. Télen-nyáron nyitva.
■ Telefon: Budapest környék Dunaharaszti 3. ■

PROSPEKTUST
 KIVÁNATRA KÜLD
 AZ IGAZGATÓSÁG.

is részük benne! s maga a főherceg azzal tüntette ki, hogy margitszigeti kastélyában adott vendéglátó ebédeinél ők szolgáltatták az asztali zenét.

Ami pedig a Margitsziget remek parkját illeti; tudjuk, hogy a közelismerés már régóta felruházta »földi-paradicsom«, »Duna gyöngye« s több efféle hízegző jelzőkkel.

József főherceg nemes izlése itt is fényesen érvényesült s mint akinek egyik szép passziója volt a kertészet: személyesen irányította uradalmának kertészeti ügyeit. Gyakran is lehetett látni az ő jó-ságos alakját, amint a Margitsziget főkertésze, Magyar György kíséretében bejárta a sziget utait, egyes ültetvények, virágcsoportok előtt meg-megállva s kedvelt főkertészével értekezve, aki épp 41 évig töltötte be lankadatlan buzgalom s kiváló szakértelemmel a főkertészi állást, úgy, hogy elképzelni is alig lehetett már a szigetet ő nélkül.

Valóban följegyzésre méltó az a hatás, vonzódás is, amit a Margitsziget írókra, művészekre gyakorolt. Többeknek kekvenc tuskulánúmává vált ez a minden profán zajtól ment, jótékony csöndje s eszményi kereténél fogva a szellemi munkára oly igen hivatott poétikus hely. József főherceg megértette s méltányolta azt, nagylelkűségénél fogva lehetővé téve kiváló szellem munkásokra nézve az ott-tartózkodást.

A Margitsziget leghivebb író törzsvendégei közt említendők: Arany János, idősb Ábrányi Kornél, Bródy Sándor, Szokolay Kornél.

Köztudomású, hogy Arany és Ábrányi ott írták meg utolsó műveiket. Arany: »Tetemrehívás« híres költeményét; Ábrányi: »Liszt Ferenc élete és magyarországi működése« című terjedelmes munkáját, a közoktatásügyi miniszterium megbízásából s a Tudományos Akadémia támogatásával, mely művét három fejezet híjján be is végezte. Hogy ez az utolsó három fejezet meg nem íródott: egyedül a halál az oka, mely kiragadta Ábrányi fáradhatatlan kezéből a tollat. De ezeket a fejezeteket is körvonalozta, ami Ábrányi elhunytával szintén hozzá csatoltatott a többi kéziratához, az egész műnek még a szerző által följegyzett tárgymutatójával együtt.

Ábrányi ugyancsak a Margitszigeten írta meg tetemes részét legnagyobb irodalmi művének, a nem kevesebb, mint száz fejezetet tartalmazó »Magyar zene a XIX-dik században« című könyvének, mely elsőrangú forrásmunka. Azonkívül még egész sereg kisebb-nagyobb irodalmi és zenei művet, köztük az oly nagy elterjedtségnek örvendő »Tizenöt magyar mūdalt«. Végül »Tisza partján« című magyar irányú románcát. (A jelen könyv írója szövegére.) Ez volt zenei hatyudala...

Arany János a »Toldi szerelmét« is a Margitszigeten írta meg.

De már maga a sziget körül is egész külön irodalom keletkezett. Egész raja a vele foglalkozó tárcák, cikkek és költeményeknek.

Maga Gyulai Pál is, aki ifjú szép neje elvesztése után, összetört szívvel, betegen: orvosi tanácsra a sziget jótékony csöndjében keresett enyhülést, — gyönyörű, hangulatos költeményben örökíté meg itt időzését. (»Calypso kertje e tündérsziget!...«)

A lelkes írók többnyire a főherceg nevét is bárárral övezték cikkeikben, költeményeikben. Nem is volt még rá példa a világkrónikában, hogy tulajdonos nevét annyi és oly végtelen kegyelettel emlegessék, mint a Margitszigetét. De nem kevésbé

igaz, hogy a főherceg a maga részéről is hazafias érdeklődést, igazi kegyeletet tanúsított a magyar írók és művészek iránt, amiben *Klotild* főhercegnő asszony is osztozott vele s midőn azok náluk tisztelegtek: fenséges férjével együtt ő is mindig kegyesen fogadta. A főhercegnő asszony irodalmunknak is nagy kedvelője s szívesen olvas, vagy olvastat föl magának magyar műveket. Ez a dicső asszony, aki mindenha példányképe marad a hitvesi, anyai és keresztényi erényeknek: legutóbb is ritka szép tanujelét adta nem egyedül ebbeli fényességeinek, hanem egyben a Margitsziget iránt való szeretetének is, midőn díszes kápolnát emeltetett ott, az egykori Mária-zárda és templom romjainál.

Oly szerencsés voltam, hogy jelen lehettem a kápolna fölszentelésénél, ahol az egész főhercegi család megjelent.

Érdekes csoport! A jelenlegi József főhercegnő megjelenése néhai édes atyjára emlékeztet; neje, *Augusta* főhercegnő bájos arcocskája csupa édes, gyermekded mosoly és boldogság, *Mária Dorothea* (a mi egykori »Mariska« főhercegnőnk) az *Orléáni* herceg neje, gyönyörű szép asszonynya fejlődött a francia ég alatt, magatartása pedig igazán királynői. *Margit* főhercegnőt Alcsuthon mint tűzről pattant igazi magyar leánykát ismerték és szerették. Nem tehetek róla, az én szemem *Thurn-Taxis* herceg bájos nevében is magyaros jellegét kereste és vélte látni. (Hiába! nem szívesen mondtunk le arról, ami egykor a mienk volt!) A »kis« Erzsébet főhercegnő nyulánk, karcsú, leányos alak, kedves, szende arccal.

De bármily elragadó is volt a fiatalok csoportja, az én figyelmemet mégis maga *Klotild* főhercegnő asszony kötötte le leginzenzivebben. Örökös, mély gyászában s halvány, igen keskenynyű vált nemes arcát mintegy fekete keretbe foglaló s álla alatt lekötött egyszerű, sima fejkötőjével, leomló gyász-

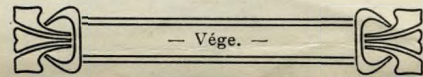
fátyolával: maga a megtestesült fájdalom. A nagy szenvedések, súlyos megpróbáltatások valami fenséges apotheozissal vonják körül Nióbe-i alakját.

A főhercegi család kikapcsolta a kápolnát a Margitsziget eladásából, örökös tulajdonául tartva azt fenn. De hogyha már a fenséges asszony azzal tüntette ki a Margitszigetet, hogy ott emelt kápolnát gyermekei emlékére (mondhatom, tetemes anyagi áldozat árán), amivel egyben magyar hazafias cselekedetet is művelt, felújítván vele a történelmi ősrömek jelentőségét, az Árpád-házi szent királyleány emlékének saját édes gyermekeivel való örökös egybeolvasztásával együtt: viszont nekünk, magyar nemzetnek, vajjon nem volna-e kötelességünk ebben a szobrok emelésében éppen nem farkukodó korban szobrot emelni József főhercegnek? Annak a főhercegnek, aki szívvel-lélekkel oly igazán és őszintén a mienk volt, mindig köztünk élve, nyelvünket anyanyelvének tekintve, gyermekeit magyar szellemben nevelve s honvédségünk ügyét odaadó buzgósággal szolgálva.

Szobrot a legmagyarabb főherceg, Józsefnek, az ő felséges alkotásán, a Margitszigeten!

És ha teljesen méltókép akarnók itt megőrizni s tiszteletben tartani József főherceg emlékét: leg-helyesebb módja volna, ha a Margitsziget meg-hagyatnék annak, aminek ő szánta: vagyis elsőrangú fürdő- és üdülőhelynek.

A Margitsziget oly kincset bir hévforrásában, mely elsőrangú fürdővé predesztinálja. Minden egyéb csak keretétül szolgál ennek az istenáldásnak, mely annyi szenvedőnek adta már vissza az egészséget, életet! Ám ennek a hatalmas erejű forrásnak még mindig nem tudtuk megszerezni azt a világhírt, amit pedig joggal megérdemelne!

GOETHE.

Téli est. Tűz lobog a kandallóban.
Az álom szárnya homlokomra ér.
Egy teleirott versfüzet előttem,
S a versfüzetben álmódott babér...
A szomszédos lakásból beszűrődik
Egy Haydn-menüett taktus-özönje,
Az ajtó szárnya halkán felvetődik
S belép nesztelen a parókás Goethe...

Megáll egy percre a küszöb után.
Feje megbillen, mosolyog az arca,
Lábán feszül selyem harisnyapár.
Prémes kalapját a kezében tartja.
Nyomában száll a legfinomabb illat.
Aranyban úszik könnyű nyakkötője.
Aztán közelb jó, énfelém kacsintgat...
Látogatóba jött el hozzám Goethe.

Leül a lószőrös diványra. Minden
Kézmozdulata oly kecses s kimért.
Elmondja, hogy örömmel jött el hozzám,
Megtudta, hogy égek verseiért.
Könyves polcomra néz. Ott látja összes
Munkáit, vastag bőrtáblákba kötve:
Ezernyolcszáz tíz. Szinte, szinte könnyez
E tünt évszámra a parókás Goethe.

Aztán folytatja. Halk zene beszéde,
A régi emlék közelébb oszon.
És szóba kerül Schiller, Lenz, Lavater,
Jéna és Strassburg, Friderik Brion,
Amália hercegnő, Wieland, Herder...
Szétnyílik az emlékek temetője
S kiszáll belőle annyi szellem-ember.
Elmereng rajtuk a parókás Goethe...

Es a szomszéd lakásból egyre szól
A tipegő, ildomos menüett,
És Goethe a zenének ütemén
Átérzi mind a szép emlékeket...
És aztán nézi az írásomat;
Dohos szag, véres árny ömöl belőle.
Minden betűhöz setét árny tapad,
És fejt rázza a parókás Goethe.

Milyen költészet! Hol vannak a csókok?
Micsoda hang ez? Csupa nyomor-ének...
Hol a lány ritmus? Hangja nincs a szívnek?
Csupán a vért fakasztó szenvedésnek?
Becsapja könyvemet... Eltűvedett...
Feláll. Meghajlik s mialatt dübörgve
Felzúg egy Wagner-dal a fal megett:
Kisompolyg némán a parókás Goethe...

Rudnai Győző.

MEGHÓDÍTOTTUK A VILÁGOT!

Az egyedül álló elsőrendű

„SZÓLÓ ANTINIKOTIN“

a jelenkor legjobb, az egészségre ártalmatlan és legolcsóbb

SZIVARKAHÜVELYE.

Saját pénzének ellensége, ha ezen hüvelyek helyett cifra és jó hangzású, de az egészségre ártalmas, silány hüvelyt fogyaszt. **Csak a tények bizonyítanak.** Kérjen ajánlatot és eredeti mintát kap. **100 drb. 13 kr., 1000 drb. 1.15 frt.**

Szántó Arnold

hüvely nagy lerakat **Ingyen küldök mintát!**
Budapest, VII., Király-u. 85/P.